POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 1

POSEL zpod Žalého

Číslo 3 Ročník XXIX/2019 Cena 10 Kč

ZPRAVODAJ OBCE BENECKO, PRAMENY OBECNÍ KRONIKY

podatelna@obecbenecko.cz

www.obecbenecko.cz

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 1

Obsah

Slovo starosty 3
Zápis z 5. veřejného zasedání OZ 4
Společenská kronika 8
Ruprechtin deník 10
Kalcouskej tumel 11
Den dětí 12
Zájezd na inliny 13
Interalpin 2019 14
Cedron 16
Krakonoš sešel z vočí 18
Neodsuzujme čarodějnice 22
Historie poutí, smysl, účel a vyhlídky 23
Demokracie nebo diktatura? 27
Kyberděti 30
O hadí a podzemní princezně 35
Skrytá krása kamenů 39

Obrázek na titulní straně: Instruktáž pro obsluhu lanovky od zástupce firmy Supersnow Alolse Martynka, k str. 14

UZÁVĚRKA PŘÍŠTÍHO ČÍSLA 31. ČERVENCE 2019.

POSEL ZPOD ŽALÉHO
Vydává Obecní úřad Benecko, redakční rada: Rada obce Benecko.
Registr. číslo MK ČR E 12668. Podávání novinových zásilek povoleno ObSP Pardubice č. j. P/1–8190/91 ze dne 27. ledna 1991.
Za věcný a názorový obsah textů odpovídají jejich autoři.
Uzávěrka dne 12. 6. 2019. Náklad 300 ks.
Výroba: *Gentiana* Jilemnice

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 3

Vážení čtenáři Posla,
od minulého vydání uběhly dva měsíce a máme tady léto, dovolené, prázdniny. To přináší zvýšenou návštěvnost turistů v naší obci, zejména v její rekreační části, tedy na Benecku. Přibývá návštěvníků, nejen těch co se u nás ubytují, ale i těch jednodenních. Někteří u nás obdivují nádherné výhledy na hřebeny hor nebo do kraje, jiní volí Benecko jako dobré výchozí místo k túrám na hory nebo cyklovýletům. Je to vidět i na centrálním parkovišti, které bývá za pěkného počasí a zejména o víkendech dost zaplněno.

Obecně zvyšující se návštěvnost Krkonoš již začíná být trochu problém. Krkonoše vykazují jedno z nejzatíženějších pohoří v Evropě. Proto by se mělo úsilí zaměřit ne na zvyšování ubytovacích kapacit, ale spíš na zkvalitňování služeb. To by měly reflektovat i územní plány jednotlivých obcí a měst, turistických středisek. Upřímně, ne všichni jsou z velkého počtu návštěvníků nadšeni a někdy to přináší trvale bydlícím obyvatelům i některé nepříjemnosti.

Myslím, že územní plán naší obce by se právě na tohle měl zaměřit a bude na zastupitelích, jaké záměry podpoří, co na území obce pustí a co ne. Je nutno přihlédnout i na kapacitu vodních zdrojů a čistírny odpadních vod. Velké rezervy zde již nemáme a nechat si je vyčerpat výstavbou dalších ubytovacích kapacit by nebylo příliš prozíravé. Spíš je potřeba si nechat nějakou rezervu pro ty záměry, jejichž předkladatelé mají opravdový zájem v obci trvale bydlet. Jenomže někdy to lze obtížně rozpoznat, zda se jedná o zájemce, který se tu chce vážně natrvalo usadit. Těch různých překupníků, spekulantů s pozemky nebo lidí, kterým jde jen o uložení nebo zhodnocení peněz, je pořád dost.

V letošním roce bude dokončena rekonstrukce prameniště vody Bátovka a stavba kanalizace a vodovodu v Dolních Štěpanicích. Je to největší akce Vodohospodářského sdružení Turnov za několik posledních let. Již nyní ale plánujeme a připravujeme další záměry na vodohospodářské infrastruktuře v naší obci. Připravuje se výměna vodovodu právě z prameniště Bátovka k novému vodojemu nad Dolními Štěpanicemi. S tím by se mělo vyřešit i zásobování Mrklova pitnou vodou. Na základě požadavku obyvatel horní části Benecka (část Sychrov) bude zadáno zhotovení studie na možnost rozšíření veřejného vodovodu v této části obce. Připravuje se rekonstrukce čerpací stanice na odpadní vody u Hančovy boudy. Dále propojení vodních zdrojů ve Lhotě Štěpanické včetně nového vodojemu a napojení nemovitostí v této lokalitě. V plánu jsou nějaké práce na vodovodech na Dolním Benecku a rekonstrukce prameniště v Horních Štěpanicích. S kanalizací v Horních Štěpanicích a v Mrklově se zatím nepočítá. Jak vidíte, plány jsou rozsáhlé, jejich naplnění závisí mimo jiné i na možnostech čerpání dotací.

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 4

V obecním Středisku služeb máme od dubna nového vedoucího, pana Kamila Tomáše z Dolních Štěpanic. Tak uvidíme, jak bude nové koště mést, jak se lidově říká. Já věřím, že dobře a že to bude vidět i na prováděných pracích, které Středisko služeb zajišťuje pro obec. Mimo pravidelných prací na zajišťování úklidu v obci a údržbě a opravách obecního majetku si vzali zaměstnanci další velký úkol. Budují cyklostezku Singltrek, jejíž stavbu jsme připravovali 3 roky. Během letních prázdnin by mělo být hotovo. Tak chystejte kola a pojedeme to vyzkoušet!

Přeji vám všem hezké léto, prázdniny, dovolené.

Ing. Jaroslav Mejsnar, starosta

Zápis z 5. veřejného zasedání ZO Benecko

konaného dne 22. 5. 2019 v zasedací místnosti Obecního úřadu Benecko od 17: 00 hodin.

5. veřejné zasedání zastupitelstva obce zahájil pan starosta v 17:10 hodin. Přivítal přítomné hosty zasedání a zastupitele, kterých bylo přítomno 13, omluveni Bc. D. Brožek a J. Gerstner.

1) Schválení
   a) programu zasedání,
   b) ověřovatelů zápisu: Ing. Mgr. A. Hanušová Ph. D. a M. Hendrych,
   c) zapisovatelky: Ivana Koudelková.
   Návrh usnesení:
   Zastupitelstvo schvaluje a) navržený program zasedání, b) ověřovatele zápisu: Ing. Mgr. A. Hanušová, Ph. D. a M. Hendrych, c) zapisovatelku I. Koudelkovou.
   Výsledek hlasování: *Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.*
   Usnesení č. 1a), 1b) a 1c) schváleno.

2) Schválení zápisu z 4. OZ ze dne 27. 3. 2019.
   Návrh usnesení:
   Zastupitelstvo schvaluje zápis z 4. veřejného zasedání OZ Benecko, které se konalo dne 27. 3. 2019.
   Výsledek hlasování: *Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.*
   Usnesení č. 2 schváleno.

3) Schválení rozhodování OR ze dne 15. 4. a 6. 5. 2019.
   Návrh usnesení:
   Zastupitelstvo schvaluje rozhodování OR ze dne 15. 4. a 6. 5. 2019.
   Výsledek hlasování: *Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.*
   Usnesení č. 3) schváleno.

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 5

4) Projednání investic ve Středisku služeb. Středisko služeb disponuje starou technikou, na které se opravy, údržba a provoz velmi prodražují. Něco z toho již dosloužilo. Rada rozhodla o pořízení nového vybavení – užitkové vozidlo GAZELA, nakladač, pořízení nových vrat do dílen, pokud získáme dotaci, tak i zateplení budovy, výměnu kotelny a vytápění.
Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.

5) Projednání provozování centrálního parkoviště na další období. Určení podmínek pronájmu, dobu pronájmu, zveřejnění záměru, možnost provozování parkoviště obcí (Středisko služeb). Zastupitelé promyslí jednotlivé varianty. O dalším způsobu provozování na další období rozhodne obecní rada, která přihlédne k názoru zastupitelů.
Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.

6) Projednání investiční dotace VHS Turnov. Příspěvek ve výši 830 420 Kč na vodovod a kanalizaci k novým stavebním pozemkům v lokalitě Sychrov. Je to příspěvek vlastníků pozemků, který poukázali obci a obec tuto částku, ve formě investiční dotace, poukáže VHS Turnov, které je investorem stavby.
Návrh usnesení:
Souhlas s investiční dotací pro VHS Turnov ve výši 830 420 Kč.
Výsledek hlasování: *Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.*
Usnesení č. 6) schváleno.

7) Předfinancování projektu Sdružení cestovního ruchu. Sdružení cestovního ruchu na Benecku požádalo o půjčku ve výši 400 tis. korun na předfinancování aktivit, na které má schválenou dotaci z SFŽP. Po realizaci a obdržení dotace, bude půjčka obci vrácena.
Návrh usnesení:
Souhlas s půjčkou pro Sdružení cestovního ruchu na Benecku ve výši 400 tis. korun.
Výsledek hlasování: *Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.*
Usnesení č. 7) schváleno.

8) Stanovení komise pro výběr dodavatele na opravu cest. Budeme opravovat cestu od parkoviště k Hotelu Kubát a cestu na dolním Benecku (Levínek). Obě akce se budou dělat během příštího roku, jsou na ně dotace od SFŽP.
Návrh usnesení:
Zastupitelstvo schvaluje výběrovou komisi na výběr dodavatelů sestavenou z členů obecní rady.
Výsledek hlasování: *Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.*
Usnesení č. 8) schváleno.

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka

9) Poplatek za věcné břemeno umístění sítí. ČEZ nám má zaplatit za věcné břemeno umístění sítí do obecních pozemků od Křížovek k Zrcadlovce 499 tis. ČEZ požaduje tuto částku od KSSLK, neboť část přeložky je vyvolána rekonstrukcí krajské silnice. Po vyjasnění situace (délka jednotlivých úseků) je možno jednat o ceně věcného břemena za část úseku, který přímo souvisí s rekonstrukcí silnice.
Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.

10) Informace k dopravnímu řešení v Dolních Štěpanicích. Starosta přiblížil situaci v Dolních Štěpanicích. Chodník od zastávky u mostu směrem k odbočce na Chytrákov (pozemek je Libereckého kraje) – je třeba podepsat darovací smlouvu s Libereckým krajem. Tuto smlouvu musí schválit rada kraje. Projekt je již hotov a po doplnění smlouvy a vydání koordinovaného stanoviska Městem Jilemnice bude vydáno stavební povolení. V. Mejsnarová – bude přechod pro chodce u školy? Nebude, nevejde se, jsou zde zastávky autobusů. Prostorově to nesplňuje příslušnou normu. V Jilemnici se uskutečnilo jednání o umístění radarů v okolních obcích, za nás se zúčastnil K. Tomáš – radar bychom si museli pronajmout (40–90 tis. měsíčně), Jilemnice by musela přijmout zaměstnance na výkon agendy, momentálně nemají pro toto prostory, vybrané pokuty by patřily Jilemnici. Celá záležitost bude předmětem dalších jednání. Bezpečnost občanů obce má nejvyšší prioritu.
Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.

11) Účetní a rozpočtové záležitosti.

11a) Změna rozpočtu č. 3/2019 – rozpočtové opatření č. 3
Příjmy: Paragraf: 4111 Neinv. př. transfery (Volby EU) /+/ 132 000 Kč, 2279 Záležitosti ost. drah /-/ 132 000 Kč, Přesuny mezi paragrafy a položkami: 2279, 2321, 3639, 6409.
Výdaje: Paragraf: 6117 Volby EU /+/ 132 000 Kč, 3639 Komunální služby /-/ 132 000 Kč.
Přesuny mezi paragrafy a položkami: 2212, 3631, 3639, 6399, 6409.
Změnou č. 3 rozpočtové opatření č. 3 nebudou navýšeny příjmy ani výdaje rozpočtu obce. Příjmy celkem: 28 000 000 Kč. Výdaje celkem 27 000 000 Kč
Návrh usnesení:
Zastupitelstvo schvaluje rozpočtovou změnu č. 3/2019 – rozpočtové opažení č. 3.
Výsledek hlasování: *Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.*
Usnesení č. 11 a) schváleno.

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 1

11b) PLNĚNÍ ROZPOČTU K 30. 4. 2019

	Schvál. rozp.	Rozp. změna	Skutečnost	% RS	% RU
DAŇOVÉ PŘÍJMY	17 000 000	17 000 000	7 613 656,23	44,79	44,79
NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	11 000 000	10 770 500	4 340 539,92	39,46	40,30
KAPITÁLOVÉ PŘÍJMY					
PŘIJATÉ TRANSFERY		229 500	76 500,00		33,33
PŘÍJMY CELKEMY	28 000 000	28 000 000	12 030 696,15	42,97	42,97
BĚŽNÉ VÝDAJE	22 890 000	22 590 000	7 153 591,99	31,25	31,67
KAPITÁLOVÉ VÝDAJE	4 110 000	4 410 000			
VÝDAJE CELKEM	27 000 000	27 000 000	7 153 591,99	26,49	26,49

Zastupitelstvo bere plnění rozpočtu k 30. 4. 2019 na vědomí.

12) Různé.

12a) DPS Mrklov – proběhla rekonstrukce jednoho bytu cca 200tis. Plánujeme rekonstrukci dalších bytů. Zadali jsme zpracování žádosti o dotaci (kotelna, výměna oken, dveří, zateplení pláště budovy, střechy), pokud ji dostaneme, budeme rekonstruovat v příštím roce. Společná anténa se řeší. Dále je třeba řešit úklid společných prostor.
Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.

12b) Opakují se stížnosti na motorkáře v DŠ. Obec nemá možnosti přímého zjednání nápravy. Starosta se poptával již na odboru ŽP, stavebním úřadu, KRNAP i Policii. Je to především věc vlastníků pozemků, motorkáři jezdí po soukromých pozemcích. U zastupitelů převážil názor – zachování klidu v neděli a ve svátcích. J. Harcuba – je zajištěno, že v tyto dny tam bude klid, pokud tam ovšem přijede nějaký motorkář, který není místní, nelze toto zaručit.
Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.

12c) Parkoviště pro Sokolovnu v DŠ bude naproti Sokolovně před Havlíčkovi. K. Tomáš představil návrh řešení parkovací plochy.
Návrh usnesení:
Souhlas s předloženým návrhem parkoviště.
Výsledek hlasování: *Pro 13. Proti 0. Zdržel se 0.*
Usnesení č. 12 c) schváleno.

12d) Obec podala žádost o kácení dřevin. Jedná se o lípu v DŠ – je prasklá a korunou vedou dráty, a čtyři suché stromy na Benecku směrem k Hančově Boudě. Necháme je pokácet za vytěžené dřevo. Na Benecko se nabídl pan M. Hendrych. DŠ budou kácet hasiči.
Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 8

12e) Na obecním úřadě je k nahlédnutí výroční zpráva VHS Turnov. Obecní zastupitelstvo bere na vědomí. f) Na obecní zastupitelstvo se dostavil pan Hakl, aby zastupitelům ještě jednou představil projekt výstavby domů v Mrklově, o kterém se jednalo již na minulém zastupitelstvu. Zastupitelé si nové informace promyslí do příštího OZ.
Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.

11) Závěr. Starosta poděkoval přítomným za účast a v 19:55 ukončil zasedání zastupitelstva.

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Jubilea v březnu 2019

Anna Skálová, Dolní Štěpanice	95 let
Marie Sršňová, Benecko	95 let
Marie Schillhabelová, Mrklov	88 let
Jarmila Mencová, Dolní Štěpanice	88 let
František Trýzna, Benecko	86 let
Ludmila Zítková, Dolní Štěpanice	83 let
Ludmila Šírová, Horní Štěpanice	82 let
Jaroslav Faistaver, Dolní Štěpanice	79 let
František Kynčl, Dolní Štěpanice	78 let
Ludmila Pohořalá, Zákoutí	76 let
Josefa Honců, Mrklov	70 let

Jubilea v dubnu 2019

Lidmila Kynčlová, Dolní Štěpanice	92 let
Mária Lachmanová, Benecko	81 let
Květuška Honcová, Horní Štěpanice	80 let
Zuzana Cermanová, Mrklov	79 let
Anežka Mejsnarová, Štěpanická Lhota	79 let
Anna Ježková, Zákoutí	78 let
Emilie Šírová, Štěpanická Lhota	77 let
Marie Faistauerová, Benecko	75 let

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 9

Obec Benecko Vás srdečně zve
na výstavu výtvarných prací

MILOŠE GERSTNERA

OBRAZY

Výstava je otevřena **od 7. ledna do konce září 2019**
vždy ve všední dny
pondělí–čtvrtek od 8 do 15 hodin
v pátek od 8 do 13 hodin
v prostorách Obecního úřadu Benecko čp. 190
tel.: 481 582 625

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 10

Z HRADNÍHO DENÍKU PANÍ RUPRECHTY

V novém roce 2019 Ruprechta navázala velké přátelství s dětmi ze Základní školy v Dolních Štěpanicích. Hned po pololetním vysvědčení poslala do školy měšec plný bonbónů s děkovným dopisem za krásná vysvědčení, která si děti určitě zasloužily.

Děti byly mile překvapené, nikoliv však zaskočené. Ruprechtě pěkně poděkovaly a měšec vrátily plný vzkazů, které na oplátku zase potěšily Ruprechtu. Ve svých vzkazech se Ruprechtě pochlubily se svými známkami a také se svými sliby, že se budou snažit pro příště vysvědčení ještě vylepšit. To jsme tedy na hradě všichni zvědaví, jak děti své sliby dodrží. Na konci školního roku se Ruprechta osobně půjde přesvědčit, zda děti sliby splnily.

V březnu poslal rytíř Hubert do školy dětem dopis i s měšcem plným žvýkaček a se žádostí, zda by děti mohly Ruprechtu překvapit, protože 27. března bude mít svátek. Protože naše Ruprechta je jediná v republice, její jméno v kalendáři uvedeno není. Hubert si myslel, že by děti mohly pro Ruprechtu napsat přáníčko ke svátku. Děti však Huberta i samotnou Ruprechtu doslova zaskočily. 27. března dorazila na hrad pošta s velkým přáním pro Ruprechtu a ještě další dvě velké zásilky. V první zásilce byly velké obrázky hradů, které namalovaly děti z 1. a 2. třídy. Ve druhé zásilce byla hradní vlajka, kterou děti ze 3. až 5. třídy pro Ruprechtu samy udělaly. Ruprechta dojetím nemohla ani mluvit, Hubert se již bál o její zdraví vzhledem k jejímu těhotenství.

Začátkem dubna Ruprechta odměnila děti ve škole medailemi malého čtenáře, protože by chtěla děti podporovat ve čtení. Největší čtenáři byli odměněni zlatými medailemi.

Před Velikonocemi Ruprechta vyrazila na návštěvu do Základní školy v Jilemnici (ul. Komenského). Děti trpělivě naslouchaly vyprávění o historii našeho hradu a o tom, co vše se na hradě děje v současné době. Ruprechta povyprávěla o svých přátelích, kteří za ní na hrad chodí. Dětem se vyprávění moc líbilo. Protože hradní paní nemůže přijet za dětmi jen tak s prázdnou, dovezla jim dva plné koše dárků. Nebyly to jen tak obyčejné dárky, což děti umí ocenit. O několik dní později byla Ruprechta zavolána do Městské knihovny v Jilemnici, která setkání s dětmi zprostředkovala, aby si tu vyzvedla speciální zásilku. Na Ruprechtu čekalo velké překvapení v podobě 47 krásných obrázků, které pro ni děti namalovaly.

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 1

V současné době má Ruprechta již tolik nových kamarádů mezi dětmi, že je na prstech jedné ruky nespočítá. Proto jí Hubert koupil počítadlo, aby na někoho z dětí nezapomněla. Všem svým dětským kamarádům Ruprechta osobně nosí přáníčka ke svátkům i k narozeninám (176 přání za rok). Seznam se nám rozrůstá každým dnem. My jsme však za to rádi.

Na čarodějnice Ruprechta s čarodějnicí Žanetou poslaly do školy pro děti i paní učitelky čarodějnické medaile, abychom se při létání v povětří všichni lépe poznali. Co však nečekala ani Ruprechta, ani Žaneta, byly krásné obrázky, které děti nakreslily jako poděkování za medaile. Na většině je nakreslená čarodějnice Žaneta, která se nedávno při svém vášnivém letu srazila s letadlem. Žaneta si doma zapomněla své brýle, bez kterých nic nevidí. Nad letištěm, kde chtěla přistát, se srazila s letadlem Boeing 737 a následky byly katastrofální. Žaneta se vrátila domů na svém turbokoštěti celá potlučená, se zlomenými žebry, rukama i pravou nohou. O tom, že při havárii přišla o své poslední zuby, se raději moc zmiňovat nebudu. Žanetino turbokoště proti využil ke svým divokým nočním rejům Rarášek. Marně jsme se ho s Hubertem snažili přesvědčit, aby nikam nelétal. Domů se Rarášek vrátil po dvou dnech. Když jsme zjišťovali, proč je turbokoště celé ohořelé, přiznal se nám, že v nedaleké vesnici od hořící jiskry turbokoště vzplálo a způsobilo požár. Hasiči měli kvůli našemu Raráškovi pohotovost a museli vyjíždět hasit. Nikomu se však nic nestalo. Hubert se proto rozhodl, že si příště Raráška řádně ohlídá, a turbokoště zamkl do hradní věže na 4 západy.

Milí přátelé, děkujeme Vám, že nám fandíte. Vždyť co může být krásnějšího než úsměv na dětské tváři. Děkujeme, že nám pomáháte vytvořit svět fantazie pro děti. Děkujeme a těšíme se na Vás. Přijďte za námi zase na hrad, příležitostí k tomu budete mít dost…

Těším se na setkání s Vámi.

Vaše hradní paní Ruprechta

Kalcouskej tumel 2019

Za krásného slunečného dne se v neděli 19. 5. uskutečnil již 39. ročník tohoto přespolního běhu. Od nejmenších dětí až po zdatné borce si snad všichni tento závod užili. Chceme touto cestou moc a moc poděkovat všem, kteří pomohli s přípravou a zdárným průběhem tohoto závodu. Ještě jednou velké díky.

L. Brožková

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 12

DEN DĚTÍ

Tradičně netradičním způsobem oslavili žáci benecké školy Den dětí. I letos se už dlouho dopředu těšili na přespání ve škole. Než se ale všichni uložili do spacáků, čekalo na ně mnoho zajímavých aktivit. Během týdne se děti v hodinách věnovaly tématu koloběh vody a načerpaly tak spoustu informací, které pak ve čtvrtek odpoledne využily při pohybové hře. Z různých materiálů sestavily překážkovou dráhu – koloběh vody. Vytvořily prameniště, potoky, řeky, moře, oceány, ale i mraky, ledovce ad. Touto dráhou pak „tekla voda“, tedy probíhaly trojice ve složení dva vodíky a jeden kyslík. Potkaly je i různé nástrahy, např. přemnožené sinice. Atmosféru podtrhla „vodní“ hudba, děti i tančily a zazpívaly si písničku Voda, voděnka. Nacvičená mexická vlna by byla ozdobou mnohých světových stadionů. Po chutné večeři si všichni zahráli stopovanou a největší odvážlivci zvládli i noční stezku odvahy.

Děkujeme manželům Zvelebilovým za organizaci celé akce, P. Hanušové a M. Erlebachové za starost o naše žaludky a všem ostatním rodičům za potravinovou a další pomoc. Těšíme se na příští rok!

Kolektiv ZŠ Benecko

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 13

ČARODĚJNICE NA ŽALÝM

Děkujeme manželům Rejzkovým za přípravu prima „čarodějnického“ dne. Děti si užily her v přírodě, opékání buřtů a spousty legrace přímo pod rozhlednou Žalý. Bylo to moc fajn!

ZŠ a MŠ Benecko

Zájezd na inliny

Ve dnech 1.–5. 5. vyrazila opět početná skupina dětí a dospělých Hančova sportovního klubu do oblasti Flaeming Skate na inliny, kola, koloběžky. Vyjížděli jsme 1. 5. po poledni. Do busu jsme naskládali veškerou batožinu, jídlo, sportovní potřeby a vyrazili jsme. Letošní cesta byla podstatně rychlejší, žádné velké objížďky nás cestou nečekaly, takže po 19 hodině jsme dorazili na místo. Vše jsme z busu vyložili, vynosili potraviny, batožinu a zprovoznili gril a pogrilovali. Bydlení opět Altes Lager a jeho „Kulturní centrum“. Zde jsme měli ideální zázemí. Pokoje, apartmán, kuchyň se vším, co je třeba a hlavně prostorná jídelna, kam jsme se všichni vešli.

Každý den jsme vyráželi na jinou trasu. Za tři dny jsme najeli okolo 150km, Ti zdatnější z nás přes 200 km. Počasí jsme letos neměli tak slunečné jako vloni, ale šlo to. První den nám dal dost zabrat protivítr. Najeli jsme 44km, ale přišlo nám, že nás bolí celé tělo, máme otlaky a puchýře, jak po 100 km! Přes noc tělo odpočalo a ostatní dny nám už bylo lépe. A večery při kytaře? To byl nejlepší relax . Po další dny nám trasy utíkaly podstatně rychleji. Koho bolely nohy hodně, tak mohl zvolit kolo nebo koloběžku.

V sobotu nás na závěr trochu potrápil deštík, ale nebylo to nic, co bychom nezvládli. Vše vyšlo na jedničku. V neděli ráno jsme museli vše rychle zabalit a ještě jsme jeli zregenerovat do bazénu. Vířivky, tobogány, bazén – na závěr vynikající relax. Po bazénu oběd a domů.

Výlet se vydařil, tak za rok jedeme zase!

Eva Šírová

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 14

INTERALPIN 2019

V druhém květnovém týdnu uspořádalo Středisko služeb Benecko několikadenní poznávací výjezd do rakouského Innsbrucku a okolí. Hlavním naším cílem byl oborový veletrh horských technologií Interalpin. Jedná se o největší veletrh svého druhu na světě, který se koná každé dva roky v několika halách a venkovních prostranstvích výstaviště v centru Innsbrucku. Vždy je to příležitost shlédnout na jednom místě nejnovější nabídku lanovek, vleků, strojů na úpravu tratí, zasněžovacích systémů, aktivit pro letní využití a spousty dalšího. Stejně tak se zde člověk seznámí s nejnovějšími trendy v horském byznysu a s kolegy z jiných středisek probere problémy, na které třeba už jinde mají řešení.

Dalším naším cílem byl Stubaiský ledovec – největší „ledovcové“ rakouské lyžařské středisko, které má zimní provoz od října do června. V mezidobí pak nabízí možnost vyžití pěším turistům. Zde jsme se seznámili s aplikací některých novinek v reálném provozu a zároveň využili možnosti se letos naposledy sklouz-

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 15

nout. Kdo nevěří na globální oteplování, může se nejen zde přesvědčit, jak ledovec každým rokem doslova mizí před očima.

Poslední den jsme využili pozvání firmy Doppelmayr na exkurzi na novou lanovou dráhu na nejvyšší německou horu Zugspitze. Za krásného počasí jsme dorazili dopoledne na okraj Garmisch-Partenkirchenu, dějiště zimní olympiády v roce 1936. Tady na břehu jezera Eibsee ve výšce kolem tisíce metrů stojí nová stanice velkokapacitní kabinové lanovky. Horní stanice je pak o necelé dva výškové kilometry výše a těsně nedosáhne na kótu 3 000 m n. m. Lanovka mezi stanicemi překonává vzdálenost téměř čtyři a půl kilometru a v posledním úseků stoupá takřka svisle. Na celé trase má pouze jedinou podpěru, ale zase nejvyšší na světě – 127 m. Během exkurze spodní stanice, včetně poháněcího systému a velínu, se pokazilo počasí, takže vrchol už byl kompletně v mlze. Z vyhlídkové restaurace ani plošiny jsme neviděli na pár

metrů, takže Mnichov, který je odsud běžně vidět, jsme si mohli pouze představit. Každopádně zážitek to byl i tak velký, neméně zajímavé bylo i povídání s vedoucím společnosti, zejména o trendu posledních let, kdy pěší a další letní turisté tvoří stále významnější část návštěvníků.

Inspirace jsme nasbírali dost, tak snad se nám povede něco převést a uskutečnit i v podmínkách našich beneckých kopců.

Dominik Brožek

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 16

CEDRON

Josef Rodr

Krkonošský potok Cedron má tři hlavní zdroje, vedle menších přítoků z obou strání údolí.

První z nich pramení v jihozápadním svahu Předního Žalého a na mapách je od svého začátku označován jako Cedron, až se to někomu nezdá. V Mrklově se k němu připojuje druhý hlavní zdroj, který však musel předtím v Bátově rokli odevzdat mnoho vody jilemnickému vodovodu. Divoká Bátovka žije ovšem v paměti a pověsti zdejšího lidu jako rejdiště bludiček. Prosťáčkové se před nimi třásli, nebojsové si je už vysvětlovali metanem světélkujícím na vzduchu a vtipkovali, jak zas ty merchy prašiuky vyskakujou…

Třetí hlavní zdroj počíná nad hotelem Kubát dvěma potůčky, které se stékají poblíž dolní stanice vleku HSK, prochází tedy částí Benecka, ale taky Štěpanickou Lhotou, pročež jej zeměpisci nazvali Lhoteckým potokem, ačkoliv jej pravověrní patrioti důvodně pokládají za Cedron nejhlavnější. Vždyť právě nad ním husité založili modlitebnu a patrně mu přiřkli název vyčtený z Písma. Orientálním Cedronem se přece brodili Davidovi lidé cestou z Jerulazéma do babylonského zajetí, ale Cedron také šuměl Ježíšovi za pouti do Getseman… Rovněž se zdá, že mladý krkonošský poutník Svatopluk Čech vylíčil svůj symbolický adamitský dub podle prastarého lhotecko-cedronského buku. Buk jako dub – proč by si autor nemohl dovolit malou botanickou úchylku?

V chalupách cedronského okrsku se prý sházeli adamité. Nedůvěřovali institucím, které tarasily člověku spojení s všehomírem. Mnohokrát byli „potřeni“ a „rozprášeni“, ale znovu vstávali. Vzpírali se přeukrutným daním, modlili se „Otče náš, jenž jsi v nás“.

Alois Jirásek o nich píše, že sledovali, nejsou-li potoky povlečeny plovoucím netřeskem nebo plevami, které by oznamovaly brzký spásný příchod marokánského krále, jenž vzešel z rodu černého potentáta Baltazara. Alois Jirásek mluví s nepředstíraným uznáním o sektě, která „přes všechna protivenství neobyčejnou houževnatostí se udržovala… Ač oudové adamitští po různých vesnicích byli v dorozumění a spojení, neměli přece jistého středu nebo nejvyšší hlavy, kteráž by všechny řídila a spravovala.“ Tím víc musel tedy každý z nich spoléhat na svou vlastní hlavu, což rozhodně není k zahození.

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 17

Nad Cedronem také dosti tíhli k evangelíkům augsburského vyznání. Někteří se z nich sblížili či splynuli s blouznivci známými ze Staškových a Šírových knížek. V jejich jizbách a promluvách se mísily ozvěny z tribun a kazatelen se svéráznými výklady socialistických i spiritistických brožur a letáků. Svatopluk Čech nenašel již nad Cedronem čistokrevné marokány. Svou epickou prvotinu Adamité umístil sice do těchto míst, dal v ní ovšem slovo bratru Žižkovi. Ale promítl do ní své devatenácté století se všemi tehdejšími spory probudilců s komandanty. – Všimněme si, že patnáctým stoletím prohánět a prověřoval Svatopluk Čech i svého vrstevníka Matěje Broučka…

Kam se přelila cedronská tradice? Jak se dál proměňovala, obohacovala a zúročovala?

Tkalci Kubáti, Pochopové a Fajstavři si i ve dvacátém století dávali obrozenecká křestní jména. Pod záštitou Národní jednoty severočeské hráli divadlo – v Mrklově u Bubeníků, ve Štěpanicích u Havlíčků, ale nejvíc v lomu továrníka Gerla. Před sedmdesáti lety při představení Máchových Cikánů se v lomu našlo dost místa pro zámek hraběte Valdemara, pro příbytek židovského šenkýře, jehož dceru Valdemar zneuctil, ale i pro soudní tribunál. To se rozumí, že pána v taláru hrál pytlák Honza Řehořek zpod buku. Vešlo se sem i zaranžované cikánské tábořiště.

Všechno své umění i kousek svého jmění kdekdo vložil do hasičského dramatu Za čest helmice. Čestmír Kubát spotřeboval veškerou mouku na kvásek, jímž slepoval kulisy jevištní architektury, aby mohly působivě hořet při představení. Najednou jim doma scházel kvásek na buchty a na kyselo.

Na palouku pod štěpanickým hradem uvedli Cikáncin svatební závoj. Prakovický mlynář sem proto zavedl elektrický proud. Cikánku hrála účetní od štěpanického Jana Davida Honců. On měl továrničku na likéry. Jeho enciánová kořalka vařená z hořcového kořene, jeho perlovka i čertovka se nezapomenutelně rozbujařily v žilách rejtarů vyrazivších dle režijního plánu na travnatou scénu.

Sekerník Antonín Kubát zas úspěšně přenesl svou divadelní a sokolskou horlivost do dalšího působiště – do Kratonoh.

Nad Cedronem v Havlíčkově mlýně se rozezvučela jedna z krkonošských lidových konzervatoří, zatímco mudrlantské centrum vykrystalizovalo v hornoštěpnické hospodě. Místní strejci sem přicházeli tak, jak vstali od stavů – v modrých podvlékačkách skrovně překrytých zástěrami. Popili, pojedli – za přispění k náladě nepřebernými vtipy ze sbírky místního šenkýře. Dlouho se pyšnili, že křtitelem obce byl Kristus Pán – bez ohledu na pozdější hradní pány Štěpány. Jednou v dešti se totiž zastavil v proděravělé uhlířově chatrči, rozpomněl se na své původní zaměstnání, vytáhl z torby sekerku odštěpovačku, spravil chatu, zaučil horáky do tesařiny, vy-

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 18

myslel název Štěpanice a vtiskl obci do znaku dvě sekerky, jimiž lze leccos štípat, odštěpovat, štěpovat a vštěpovat.

Ve Lhotě je třetí přítok Cedronu posílen ještě pod dolní stanicí lanovky vodotečí pramenící nad hotelem Zlatá Vyhlídka. A pod ČOV v Prakovicích se ještě vrací vysáté prameny Zadního Žalého pro zástavbu Benecka a Lhoty vyčištěnými odpadními vodami z kanalizační sítě. Lhotecký potok se nad prakovickým mlýnem pak spojuje s mrklovskými přítoky v Cedron, pod štěpanickým hradem zprava přibírá vodu z Horních Štěpanic, trochu níže zleva se obejme s posilou z mrklovské Zdůlně a v Dolních Štěpanicích nad hospodou U sokola přibere zleva potok z Habánky.

Jisté je, že velký, všemi zdroji napojený scelený a zmohutnělý Cedron vpadá nakonec pod Štěpanicemi u mostu do Jizerky jako dovádivý borec a svádivý milenec. Byl, jest a bude.

Volně z publikace Zrcadleni vydané v roce 2002 v Ústí nad Orlici nakladatelstvím Oftis se zpřesňujícími doplňky k textu redakcí zpravodaje.

JAK KRAKONOŠ SEŠEL LIDEM Z VOČÍ

Miloš Gerstner st.

Vono nikomu ani nebylo kale povědomý, jak se vopraudu menoval. Jináč se mu neřeklo než Motejlik. To proto, že byl takovej lehoučkej a drobek třepotavej, jak motejlici bejvaj, a taky snad proto, že se živil, jak Pámbu dal. Měl nad Hořeni Verchlábi pod skálou malou chaloupku a u ni pár brázd kameni na bandory a na trochu vousa slepicum, stará kalcovala a von v letě nosil eště s ňákým Mejvaldem do hor vejletniky, jak to tenkrát bylo vobyčejem.

Jennou se taky utermácenej plouhal domu, když tu vidí na cestě pěknej mysliveckej klobouk. Už dámno po takovým prahnul, a tejdě jako by mu ho sám Pámbu poslal. Byl mu drobek velkej, ale když si ho za futrem kolem dokola vobložil senem, pad mu jako císaři pánu koruna.

„Aha, tak tady seš, ty zloději harobytnej," brýkne to jennou za nim, jako když hrom uhodí. Chlap jako hora, fousy divoký a spletený jako snětě z rákvičí a voči svítěj jako rachejtle. „Mám tě rozmáčknout jako pavouka?" remcuje dál.

„No no," von na to Motejlik docela klinně, „dyť vo deklik na práznej soudek nemusí bejt hned tuze zle."

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 19

„Jaks to poudal?“ zahučel zas ten divej muskej jako hrom. Asi to pořekallo vo práznejch sudech mu nebylo známý, jináč by chouda Motejlik domotejlikoval.

„Jak že sem to poudal? Po česku. Ale mužu ti to říct i německy.“ Von Motejlik neměl hned tak serce v kalhoutech.

„Víš ty, kdo sem?“ brýká dál ten divous a koulí vočima jako zlej cuksfíra.

„Inu, řek bych, že ňákej novej hajnej. Ty taky začinaj s hurtem a končej s fňukem.“

„Já sem Krákonoš,“ poudá tu chlap na podiu docela mírně, ale jeho slova dotverdil hrom, kerej z čistýho nebe prásk pár kroku velle Motejlika. Ten si myslí, „tejdě každá rada drahá,“ a listuje v paměti, co kerej horák při setkáni s Krákonošem ďál, ale nakonec ho napadá, že nejlepčí je dělat hloupýho. Nevědomost hříchu nečiní.

„Slyšals?! Já sem Krákonoš,“ vopakuje svý představeni divous a potverzuje ho novým hromem.

„I slyšal, slyšal, jenže honem nevim, kam vás zařadit. To ste asi kraják, že? Tady takový meno neni běžný, tady sou jen Erleboši, Vajstauři, Krauzi, Mejvaldi a Kubáti…“

„Cák ty, tupče, vopraudu nevíš, kdo je pánem Kerkonoš? Kdo je nejsilnější bytostěj na zemi i ve vzduchu?“ hromuje dál chlapisko.

„Nic ve zlým, ale to vopraudu nevim,“ hraje Motejlik tyjáter a kouká, jesli se Krákonošoj neprodloužil nos, když se za něj nechá tak táhat.

„Tak se poďvej, kdo je Krákonoš,“ poudá ten muskej, vobejme šedesátiletej smerk a vysápne ho ze země i s kořenama jako dumlik a přelomí přes koleno. A to se ani nezadejchá, ani nezčervená. „Tak co tomu říkáš?“

„Inu, drobek sily byste moh mit,“ šetři Motejlik chválou jako pepřem do poliuky. „Jenže štípat dříví tady dovede každej školák. Takle jesli byste vynes se mnou vejletnika Lárovym lesem na hřebeny, to bych nabyl pravýho přesvěčeni.“

Krákonoš se zachechtal, až to uďálo v háji pár vejvratu. „Vejletnika? Třá deset.“

„Tak jo. Zejtra sem vobjednanej. Mejvald je drobek marod, můžete za něj zaskočit. Ráno ve vosum na Hříběcí boudě , jo?“

Druhej den ráno příde Motejlik k Hříběci boudě, Krákonoš už tam čeká, celej cacnej, aby moh ukázat svou silu. Z boudy se vykulil takovej břicháč, zlatej řetěz na vestě a zlatý zuby v hubě, uvelebil se na takový dřevenný sedačce se dvouma nosnikama, zapálil veržino a prej: „Hoši, jedem!“

Motejlik merk na Krákonoše, chyt se nosítek napřed, Krákonoš vzádu a vykročili k Lárovem boudám. Kopec von to neni dvakrát tak prudkej, ale dlouhej jako soužiti se zlou ženckou. Za chvíli se Krákonošoj zdálo, že se

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 20

mu ňák protahujou ruce. Pustil si nosítka šandama víc na plece, inu hromský dílo, co že porád tak diuně kobertá? Kouká na Motejlika, strejc jako za groš kulla, ale vykračuje si na těch svejch tenkejch nožičkách jako brabec po vokapu a diu si ještě nezpívá. Dou, dou, háje neni konce. Břicháč se rozložil a začal chrápat.

„I ty prašiuko jenna," poudá Krákonoš, „a mý se s tebou máme dřit! My máme plit kreu? Lejtka už jeden necejtí, v háku jako rozlámanej a serce až v kerku. Ty, Motejliku, proč to vlasně děláme?"

„I meč a poď, dostaneme za to zlatku," šeptá Motejlik a čáruje cestu dlouhejma krokama.

„Cože? Za zlatku se bennožit s takovým líným valachem?" zařval Krákonoš. Čap milý nosítka i s tim pupkáčem, praštil s níma do toku a byl pryč. Chudák Motejlik nedostal ani krejcar a ještě měl v cechu nosiču merzutost.

• • •

Na jaře se Motejlik hotovil jit na pole, když tu zas Krákonoš. Prej: „Pámbu dobrýtro!" zdraví křesťanckým pozdravem.

„Pámbu dej," vodpoudá Motejlik a žmouří voči. „I pro pána, to ste vý? Já vás ani nemoh poznat. Dyť vý ste, ty seš," vopravil se, „aspoň vo dvě hlavy menčí. A taky outlejší."

„To vod toho Lárova lesa,"zašepť Krákonoš.

„A taky seš ňákej krotčí. Ani netlučeš hromama. Copak, snad taky neztrácíš renomé? To se velkejm bytostem stává."

„Drobek praudy máš. Za nejsilnějšího už na horách neplatím. Na to si lidi pořidili pro hory ouřad. Ale ňáký tó první pořadi bych si přec jen zachoval."

„A nač by sis tak trouf?"

„Víš, Motejliku, já už kolik set roku dělám na horách počasi a poměry, vod lidi si za to nechám nadávat, já si myslím, že mam primát v terpělivosti. A terpělivost je někdy víc ne sila."

„Možná že máš praudu. Mužeš si tú svou terpělivost změřit. Ančka chce akorát přisukovat, mužeš ji zaskočit."

Motejlikova Ančka Krákonošoj ukázala, jak se veme do herstě pramínek niti a jak se niť vod berda přižmolí k niti vod vratilla. Neni to žánná těžká práce, kde maj v chalpě vodrostlejší chasu, stačí na to taky.

A tak Motejlik s Ančkou šli na pole ruchat a Krákonoš přisukoval. První žmolek se poved. Tenhle bude asi moc velkej, neprošel by berdem, hromský dílo. Nitky sou tenký jako sjedomi svatýho Áloise, motá se jedna přes druhou a čas letí na čapích křillech. V zádech taky bolí. Rač nýst dva pupkáče až na Sněžku, než přisukovat jeden vál. Ale polovinu snad už bude mít. Zvonilo polenne, Krákonoš šláh pro fajfku, aby vošidil hlad. Jo. Jak škert, zlomyslná jiskra skočila mezi nitě, pšic, vohýnek přeskákal

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 21

z jenny na druhou, překousal je a překous i Krákonošovu terpělivost. Bodejť né, čtyry hodiny práce v pekle. Když se Motejlik s Ančkou vrátili, byl Krákonoš pryč a vosnova taky pryč.

• • •

Voves už dozrával, bylo k podzimu. Motejlik přirychtoval nad pole věternik.

„Pámbu dobrýtro!“

„Pro pána krále, seš to ty, Krákonoši?“

Človíček vo dvě hlavy menčí než Motejlikova Ančka a nesmělej jako mládenec vo první muzice.

„Chceš zas vobhajovat ňákej primát, když to s terpělivostěj nevyšlo?“

„Jo. Víš, Motejliku, já sem už mnoha a mnoha lidem pomoh. Léčivý bejli sem dával marodum až ze svý zahrádky. Vobyčejný houby sem začaroval na zlato. Sklenčkařoj sem královsky zaplatil za rozbitou krůsni pelnou skla. Já si myslím, že sem tá nejdobrotivější bytost na horách.“

Motejlik se zamyslel a pak poudá: „Možná že máš praudu. Ale vyprubuj se, voni někdy přídou chvilky, že i svatej selže. Zatím mě pomoc plašit ptáky, vyklobali by, prašiuky, všechen voves. A maj tejdě dost zobu jinde.“

A tak do žni Krákonoš plácal perkynkama, aby vodehnal brabce, jenže brabec je brabec, na rámus si zvykne a dělá škodu zas. Dobrou polovinu zerna sklidili tý vopeřený křiklouni.

Přišla zejma. Motejlik kalcoval, Ančka soukala, Krákonoš se hřál u kamen. Najennou na vokno klop, klop, klop. Sternadi a brabci.

„Tý, Krákonoši, di do přístodulku a hoď těm prašiukám šitu vousa,“ poudá Motejlik.

„Cože? Dyťpak se ho dost nenažrali na podzim? To je eště tejdě budeš kermiť?“ rozčertil se Krákonoš.

„Vidíš, vidíš, Krákonoši, dobrák taky nejseš. Cák má tá němá tvář rozum?“ rozumuje Motejlik. A jen to dořek, Krákonoš se začal ztrácet, už byl menčí než tý brabci a nakonec se ztratil docela.

Inu jo, na horách byli a budou nejsilnější, nejterpělivější a nejdobráčtější bytosti dycky jen rozený horáci. Jim se nevyrouná ani Krákonoš, ba ani sám císař pán.

Slovníček: harobytnej = nenechavej; futro = proužek z jemné kůže lemující vnitřní obvod klobouku; rákvičí = kleč, kosodřevina; remcuje = nadává; cuksfíra = velitel čety; tyjáter = divadlo; dumlik = tuřín; cacnej = horlivej; v háku = v kříži; renomé = dobrá pověst, věhlas; berdo = brdo, část tkalcovského stavu střídavě zvedající nitě osnovy pro dráhu člunku; šita = snop, otýpka;

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 22

NEODSUZUJME ČARODĚJNICE

Rudolf Špaček

Všichni dobře víme, že čarování je něco tajemného, zvláštního, neznámého a pro někoho možná trochu děsivého. Víme také, že žádná společnost nebyla čarování příliš nakloněna a přesto nás toto téma láká, jsme zvědaví a rádi si o věcech čarovných povídáme. Podvědomě vnímáme, že je to něco mezi nebem a zemí, co vládnoucí vrchnost nevidí ráda, ať už je církevní nebo státní, protože ony užívané síly nejsou uchopitelné a odpovědné instituce si s nimi nikdy nevěděly rady.

Čarodějnictví je definováno jako využívání magie, nadpřirozených sil a bytostí k jakémusi dosažení kontroly nad počínáním jiných lidí nebo i zvířat, k ovlivnění jejich osudu, zdravotního stavu, jednání ať v dobrém či zlém úmyslu. V evropské kultuře pod vlivem křesťanství je čarodějnictví chápáno jako negativní a špatná činnost. Církev samozřejmě zákazy s oblibou používala ve středověku, kdy zahájila rozsáhlé procesy spojené s upalováním čarodějnic. Tyto procesy ale měly své pozadí. Doba tomu přála, strach z ďábla a všeho nepoznaného napomáhal některým jednotlivcům, kteří tímto způsobem likvidovali odpůrce a konfiskovali majetky dotčených rodin.

Povětšině se však jednalo o bylinkářky, lidové léčitele, lidí senzitivních schopností, kterých se i v naší době vyskytuje celá řada. Jako bychom zapomínali na to, že i Ježíš léčil, že také Ježíš prorokoval, že i Ježíš měl mimořádné schopnosti. Jsme zkrátka nedůvěřiví ke všemu nepoznanému, co nelze ověřit zrakem, hmatem a sluchem. Přitom čarodějnice tu byly už před křesťanstvím. I to jejich označení svědčí o tom, že pro čáry a zaklínadla nikdy neměli lidé správné vysvětlení, byly to zkrátka čarovné úkony, zvláštní mumlání, magické návody.

Ale když to vezmu z druhé strany: cožpak dnes ateista, bezvěrec, obyčejný světský člověk, rozumí křesťanské modlitbě? Vždyť pro nezasvěceného to musí být stejné mumlání. Cožpak my, běžní smrtelníci, porozumíme postupu jak namíchat v lékařství ten či onen lék. A stejně tak nedokážeme pochopit golfistu, který vybere jednu z dvaceti holí a precizním úderem trefí jamku vzdálenou 350 metrů.

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 23

Proto se musím všech čarodějnic a jim podobných tak trochu zastat. Vždycky bude ten náš život o poznaném a tajemném. A právě vše tajemné odhalujeme velmi pomalu a postupně. Naše vědomí a náš duch má tak obrovskou kapacitu, možnosti i zvláštnosti, že to, co skrývá některý jednotlivec a co dokáže během chvilky, trvá mnohdy celé společnosti stovky let, než se k témuž dopracuje jinou a klikatou cestou.

Z knihy „Zaostřeno na stvoření" vydané nákladem autora v Poličce roku 2007

Historie poutí, smysl, účel a vyhlídky

dr. M. Gerstner
pokračování

Pěkné vzpomínání na pouť do Vambeřic jsem nalezl v knížce od Rudolfa Zrůbka „Do moll i dur s muzikantskou a divadelní bandou z Orlických hor". Vydala Academia v roce 2002. Jsou to různé vzpomínky starého bysterského kapelníka Hartmana a první případ byl opravdu zbožný.

POUŤ DO VAMBEŘIC

„Z Orlických hor a celého jejich zázemí východních Čech chodívala celá desítiletí až do první světové války volně přes hranice každý rok velká procesí do Kladska. Hlavním cílem byla poutní místa ve Vartě, městě Kladsku a ve Vambeřicích, tak aby se většinou do tří dnů účastníci vrátili domů. Jít na pěší procesí k Matičce Boží tak daleko, do cizí země a bez muziky, vyloučeno! Už v domovské obci začala kapela nějakou zbožnou „písničku", pak v každé vesnici jinou, i u kapličky, u křížku a u obrázku, co právě cestou potkali. Teprve ve Vambeřicích se musela muzika ukázat, zač vlastně stojí a předvést velký koncert. Cestou, když už moc nohy bolely a zazněl nějaký známý pochod, jako by balzám nalil do hlavy poutníků, hned se na únavu zapomnělo. Toho roku se také bysterští vydali „do Prajska" na tři dny. První den cesta tam, druhý den se chodilo po kapličkách a k přijímání a třetí den návrat domů. Jako na každých pořádných hranicích byla i tady celnice, kudy museli všichni do Německa projít. Že se všude na hranici něco pašuje a zatajuje, skrytě přenáší, není žádným tajemstvím. Ani naše hranice nebyla výjimkou, a tak zbožní poutníci, aniž si připouštěli nějaký hřích, rádi si přinášeli malé vzác-

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 24

nosti, které u nás nebyly. Tenkrát bysterští věřící zjistili, že jsou ve Vambeřicích levná paraplata čili deštníky. Taková věc se vždycky doma může hodit, a tak mnozí neodolali, aniž pomysleli, jak dopadnou na přechodu hranice. Třetího dne se kolébavým krokem blížilo procesí k hraničním kamenům a k celnici. Hlavou většiny se začaly honit divné myšlenky. Strach vzrůstal nepřímo úměrně se vzdáleností, až konečně jeden poutník přišel na spásný nápad, který je mohl všechny zachránit. Navrhl nastrkat muzikantovi, který foukal tubu, největší ze všech trumpet, do korpusu nástroje všechna pašovaná paraplata. Jak vymysleli, tak na poslední zastávce v lese před celnicí také vykonali, a trumpetista jak se patří, když docházeli „ke šraňkům", třímal pevně kolmo vzhůru lesknoucí se tubu plnou deštníků. Těch několik metrů kolem celnice bude pauzírovat, kapelník nic nepozná a prokáže tak dobrodiní mnoha věrným spolupoutníkům. Když procesí docházelo k celnici, pěkně postavenému patrovému domu na okraji silnice, spustila hudba rázný marš, aby se prý pánům „auserům" lépe ouřadovalo. Paloucký s tubou se nafukoval jako holub na střeše, mačkal klapky vzhůru dolů a všecko vypadalo úplně normálně. Co však čert nechtěl! Ryčná muzika vylákala celníky na balkon domu a v počtu tří mužů a staršího respicienta se šli trochu „rozptýlit na vzduch". U černožluté závory našeho mocnářství stanuli první poutníci s uzlíčky a malými taškami. Zastavila se i kapela pod balkonem. Kam by úřední oko nevidělo, co by úřední ucho neslyšelo. Strážcům hranic nemohla uniknout ani Palouckého tuba. Když celníci rychle seběhli ze schodů dolů, přistoupil respicient ke kapelníku Hartmanovi a velice slušně ho požádal, zda by jim kapela nezahrála ještě nějaký pochod navíc. Kapelníka přepadla veliká tíseň, neboť o Palouckého skrýši věděl od klarinetisty Dusílka. Pochod, ale bez bubnu, který se na procesí nikdy nenosil, a teď ještě bez basu! Nedalo se nic dělat, zvedl taktovku a hoši začali zpaměti známý pochod. Paloucký nejdříve strachem zelený se teď nafukoval jako červený pouťový balonek, prsty tančily po klapkách dokonalý balet, ale tuba nevydala ani hlásku. Když dohráli, přišel zase druhý celník s prosbou o další pochod, až se všichni čtyři vystřídali. Muzikanti už byli zpocení námahou i strachem současně nad nejistým příštím osudem, ale nálada celníků byla čím dál veselejší. Smíchem už nemohli téměř dýchat a zraky jejich se soustředily na zdýmající se tváře a hrdlo tubisty. Konečně dozněl Kmochův Jarabáček a pan respicient přistoupil ke kapelníku Hartmanovi se slovy: „Copak budeme dlužni, pane kapelmajstr?"Ten zdvořile se ukláněje vyrazil ze sebe: „Nic, vůbec nic, vašnosti!", pomýšleje jak nejrychleji z toho místa uniknout. Respicient mu poklepal na rameno a dodal: „Tak vám pěkně děkujeme za to pěkné hraní. Jen ten bas vám trochu neladil." Prohlídka poutníků se nekonala a celníci se ještě dlouho bavili vzpomínkou na Palouckého, co v tubě pašoval deštníky. Smáli se, dokud poslední korouhve nezmizely z dohledu, smáli se ještě v kanceláři.

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 25

Jednou si chtěl kapelník Hartman zapašovat také pro sebe. V Prajsku byly levné doutníky a proto si jich nakoupil větší množství. Narovnal jich do vysoké muzikantské čepice, co se jich tam vešlo. Ale chyba lávky! Jeho vrozená a příslovečná slušnost ho tentokrát přivedla do velikého neštěstí. Na olešnické celnici zapomněl, co skrývá jeho čepice, a při pozdravu ji před panem respicientem hluboko smekl, až zasypal jeho nohy voňavými doutníky. Celníci po prvním nezadržitelném smíchu se taktně otočili, počkali, až nešťastník Hartman si svoje věci zase dá do pořádku, a bez nejmenší poznámky ho i s celou kapelou pustili do Čech. Ani se vypovědět nedá, jak byl Hartman šťastný a mával taktovkou, jako by odcházel od císařského dvora.

Měl on náš František Hartman s Vambeřicemi příslovečnou smůlu. Onehdy byl postižen jeho věrný heligonista Josef Kejval, člověk v jádru rozvážný, ale se slabostí pro pivo. Druhý večer po křížové cestě a všech možných kapličkách a kaplích si trochu déle poseděl v jedné z mnoha zdejších hospůdek a pak se vracel ve značně povznesené náladě k ostatním Bysterákům. Těžko říct proč, ale k svým utrmáceným spolubratřím nedošel. Bloudil, až vešel do jedné z kapliček zvané Trápení, a tam ve chvilce tvrdě usnul. Když se krátce po půlnoci probudil, velmi se vylekal, neboť při matném osvětlení spatřil na stěnách namalované samé čerty, jak v pekle pod kotli topí, otáčejí hříšníky na vidlích nad ohněm jako na rožni a jiná muka pekelná. Kejval celý vyděšený vyběhl ven a ještě za půl hodiny, když konečně objevil českou noclehárnu, všude ještě viděl samé čerty a nebyl ani tady k utišení. Nejprve se mu všichni smáli, pak Kejvala uklidňovali, ale on jako by o rozum přišel. Z rozrušení si ani na zpáteční cestě do heligonu nefoukl a tak nezbylo kapelníkovi nic jiného, než aby ho zaskočil. Kejval ještě po návratu domů nepřišel několikrát hrát s kapelou. Moudrá manželka ho nepustila, dokud se docela nepozdravil.“

Vedle prožívání zbožnosti se i jiných příhod na poutích zažilo asi dost, proto se jich v tak v hojném počtu osadníci také účastnili a dlouho si o nich vyprávěli.

• • •

A ještě krátká vzpomínka od Marie Černé Makovičkové uveřejněná v CYRILOMETODĚJSKÉM KALENDÁŘI / 2016 na stránce 157.

POUŤ

Na pouť do Hlubokých Mašůvek mě maminka poprvé vzala, když mi bylo 11 roků v roce 1954. Poutníci se sešli v kostele na kratičkém požehnání. Pak nás kněz i ministranti, kteří nesli korouhve, vyprovodili ke kapličce Panny Marie Třídubské a dál jsme už kráčeli sami. Vpředu chlapci, kteří se střídali v nesení křížku. Pak my děti. Za námi dva „celfotři“ (předzpěváci) a nakonec ostatní poutníci. Ženy nesly v bílé plachetce na zádech trochu jídla, pití a ob-

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 26

lečení. Většina z nich měla šátky vytažené jako stříšku nad čelem proti slunci, které pražilo přímo do očí. Byl 2. červenec, svátek Navštívení Panny Marie.

Kráčeli jsme voňavými, prohřátými polními cestami a lesem, kde jsme se zastavili a odpočívali. Z hájovny nám ochotná paní lesní přinesla čerstvou vodu ze studny, chladivou a osvěžující. Kratičké zastávky byly také u kapliček, které chlapci zdravili třikrát pokynutím křížku a poutníci modlitbou. Jak jsme se blížili k Mašůvkám, potkávali jsme další procesí. Vinula se jedno za druhým jako pohádkový had. V Mašůvkách pokračovala pouť křížovou cestou u jednotlivých zastavení a Božího hrobu. Mariánská píseň u sochy Panny Marie z La Sallety a litanie v Lurdské jeskyni. U studánky s léčivou vodou jsem nenápadně smočila prsty a potřela si zuby. „No, co když to pomůže." Na závěr sobotního večera se konala mše svatá v kostele Navštívení Panny Marie a večer světelný průvod. Zpívala se píseň „Slyš, jaký to nad řekou…" a při Ave se zvedaly svíčky. Bylo to tak dojemně krásné, až se chtělo plakat. Rozcházeli jsme se unaveni, ale prodchnuti tou krásou a velebností, že nám nevadilo ani to, že budeme někteří spát v domech na zemi nebo ve stodolách na slámě, bylo nás moc.

Druhý den v neděli byla slavnostní mše svatá. Poutníci zaplnili nejen kostel, ale celé Mariánské náměstí. Po mši byl čas na nákup dárků z poutě. Měla jsem pár korun na turecký med a nějakou maličkost. Všude plno lákadel, nevěděla jsem, co dřív za to málo, co mám. Procházela jsem kolem stánků a najednou jsem si všimla, jak se lidé tlačí u stolku s lahvičkami. Exoticky vyhlížející prodavač nabízel nadšeným hlasem zázračnou tekutinu, která prý vyčistí všechny skvrny. „To je to pravé," pomyslela jsem si a bez zaváhání jsem zakoupila tu vzácnost. Na nic jiného už mi nezbyly peníze. Nevadí, ale maminka už nebude muset tolik prát. Nebude se zlobit, že chodím domů umazaná jako kluk. Bude mít „čistič skvrn".

Cesta domů byla nekonečná, jak jsem se těšila na prezentaci toho zázraku. Pocit spokojenosti a radosti z účasti na pouti umocňoval ještě dárek pro maminku. Všichni doma se museli podívat na předvedení dárku. Otevřela jsem skleničku, abych s vítězným pocitem vyčistila flíček na sukni, ale něco se zvrtlo a já vylila obsah sklenice na vzorovaný, omyvatelný ubrus a pak už jsem jen s hrůzou hleděla, jak vzorek na ubruse mizí. Strašné! Podívala jsem se na maminku, tentokrát se ani trochu nezlobila.

• • •

Cesta z první vzpomínky je o něco kratší, než byla minule z Přepych. Druhý článek je skoupý na sdělení. Víme jen cíl poutě, Hluboké Mašůvky. Ty najdete 5 km na sever od Znojma. Ale odtud poutníci nešli. Protože jim dopoledne svítilo slunce do očí, museli jít do Mašůvek někde ze severozápadu. Někde z krajiny kolem Moravských Budějovic. Více ze sdělení autorky vzpomínky nezjistíme.

pokračování

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 27

DEMOKRACIE NEBO DIKTATURA?

Miloslav Rychlovský
pokračování

3. Demokracie nejlépe uskutečňuje rovnost.

Zeptáme-li se prostého člověka, co myslí, že je demokracie, odpoví: „Rovnost všech.“ Demokracie je však ještě mnohem více, ale budiž: rovnost je jedním z jejich podstatných znaků. Ptejte se prodluženého člověka, jak si představuje rovnost mezi lidmi. „Srovnejme hory s dolinami!“ odpoví. „Vezměte těm, co mají, a dejte těm, jež nemají!“ Jak dlouho by trvala taková rovnost? Ani 24 hodiny. Je ovšem něco jiného, myslíme-li veliký majetek, nabytý lichvářsky nebo alespoň bez přičinění, a na druhé straně nezaviněnou bídu tisíců a tisíců – takové věci ovšem volají po nápravě a vyrovnání. A tak vidíme, že s pojmem rovnosti musíme zacházet velmi opatrně.

V čem si tedy mají býti všichni doopravdy rovni? V tom, aby měl každý příležitost ku práci, která by mu umožnila slušný život. Pak má mít každý právo na odpočinek, vzdělání, slušnou zábavu, na pomoc v neštěstí, ve stáří atd. Ale i kdyby se všechno to uskutečnilo, bude přece jeden bydleti v přízemí, jiný v poschodí, ten ve vlastním domku, onen v nájmu, avšak bude-li to mít slušný člověk, kolik potřebuje k nasycení, nebude záviděť jinému, jenž bude mít o trošku víc, než se mu vejde do žaludku; bude-li mít sám dvoupokojový byt, uzná, že jiný může mít třípokojový; bude-li se moci vykoupat v pěkné vaně, dopřeje jinému koupelny. Demokratická rovnost znamená tedy jen rovnost v příležitosti nebo alespoň snesitelnou nerovnost. Jiná rovnost není možná. Příroda sama to tak zařídila a tak to chce: jedny udělala muži, jiné ženami, někoho uzpůsobila k duševní práci, jiného k tělesné, jednomu dala talent obchodní, jinému vlohu, aby tvořil umělecká díla, nebo konstruoval veliké mosty. Právě touto nerovností se uskutečňuje pokrok.

4. Naše dějiny nás vedou k demokracii.

Náš národ se již v dávné minulosti vyznačoval vzácným porozuměním pro demokratickou rovnost. Středověk je dobou velikého utrpení a těžkých křivd. Byli tehdy lidé – králové a knížata – kteří vládli, jiní, jež se za národ modlili, třetí, kteří za něj měli bojovat, a konečně poslední – chudý lid – jenž musil robotovat a platit desátky. Tento pořádek – říkalo se lidem

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 28

– prý ustanovil sám Bůh, a kdo by jej chtěl měnit, protivil by se netoliko světské vrchnosti, nýbrž i samému Bohu. Trpí-li kdo na světě křivdu, musí mlčet – Bůh po smrti mu všechno vynahradí. První veliký muž, jenž se postavil proti těmto názorům, byl mistr Jan Hus, kazatel v kapli Betlémské. Slyšme, jak vykládal Modlitbu Páně: Co znamenají slova: Otče náš? Zajisté, že Bůh je otcem všech lidí a všichni lidé, že jsou dítkami jednoho Otce. A to, že by byl dobrotivý a spravedlivý Bůh, který by jednoho obdařil ohromným majetkem a neomezenou mocí, a jiného odsoudil k nejkrutější bídě a ponížení? Ne, ten společenský pořádek není dílo boží, nýbrž sobeckých a vychytralých lidí. Vyciťujeme z těch slov, jak se Hus domáhal většího práva pro chudé. A v dopisech, psaných z Kostnice do Čech, pozdravuje nejen krále, královnu, pány a rytíře, ale nezapomíná ani na čeleď a chudý, poddaný lid. Hus a jeho stoupenci zavedli do bohoslužeb místo latiny český jazyk. Hus sám složil řadu písní duchovních a zavedl sborový zpěv, aby netoliko kněz, nýbrž i lid mohl zpívati. Jeho stoupenci zavedli přijímání svátosti oltářní podobojí, aby mezi knězem a lidem nebyl rozdíl, odstranili chrámovou nádheru, kněz sloužil mši v obyčejných šatech, aby se nelišil od jiných. A Žižka, největší vojevůdce všech věků a národů, jak o něm napsal německý generál Ludendorff, nebyl maršálem, generálem, generalissimem, excelencí – byl bratr Jan, tak a ne jinak mu směli říkati jeho vojáci. Mohl se státi českým králem, mohl se z válečné kořisti obohatiti – odmítl a zemřel chud ve službě vlasti. Jeho demokratickou povahu vystihuje nejlépe nápis na sloupě čáslavského chrámu, jež mu pořídil neznámý ctitel: „Zde odpočívám, Jan Žižka, v umění válečném o nic menší než kterýkoliv z vojevůdců a velitelů světa, přísný mstitel lakoty a zpupnosti a své vlasti nejstatečnější obhájce. Válečné štěstí nikdy mne neopustilo ani já jeho. I jako slepec dovedl jsem si zabezpečiti všechny výhody k vítězství; v jedenácti bitvách, které jsem svedl, vždycky jsem zvítězil. Doufám, že jsem dobře vedl svrchovaně spravedlivou při bídných a hladových proti tučnému, rozkošnickému, sádelnatému životu bohatých, a proto že mi pomáhal i Bůh. Kdyby nebylo jejich závisti, jistě bych byl zasloužil, abych byl počten mezi slavné muže. Mé tělo přece však odpočívá na posvátném tomto místě, třebaže jsem se nepříteli nepokořil, jemu navzdory.“

Není-li podivuhodné, že již před více než pěti sty lety žil u nás slavný člověk, který snadno mohl nabýti moci a bohatství, odmítl však a místo toho pomáhal chudým k právu. Po Žižkově smrti byly ještě řadu let války, které skončily pak mírem basilejským 1436. Dle tohoto míru Husovým stoupencům bylo dovoleno kázati slovo boží v soukromých domech, kaplích, pod širým nebem, všude, kdežto původně se smělo kázati jen v kostelích. Bylo jim povoleno přijímati svátost oltářní podobojí; činili tak proto,

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 29

aby si kněz nekněz byli rovni. Pobuřující bohatství a přepych kněžstva měly zmizeti. Napříště měli být kněží souzeni světskými soudy, kterým podléhají všichni ostatní, a ne zvláštními, církevními. Na první pohled vypadají některé z těchto požadavků velmi zastarale. Ale jen si bedlivě všimněte, která myšlenka čistě moderní se z nich dere na povrch! Je to snaha po rovnosti všech lidí, po demokracii.

Na husitství navazují u nás Čeští bratři. Palacký o nich napsal, že nejdokonaleji uskutečnili Kristovo učení o lásce k bližnímu a rovnosti lidí. Na svůj čas vskutku vytvořili nejlepší bratrství, nejdokonalejší mravní život, nejlepší demokracii. Největší z nich, Jan Amos Komenský, slavný učitel národů, napsal, že všichni lidé, chudí i bohatí, chlapci i dívky, mají se ve školách vzdělávati, poněvadž se všichni lidmi narodili. Co je na tom zvláštního? Dnes zajisté nic. Ale uvědomme si, že tuto moderní myšlenku o stejném právu všech vyslovil Komenský v době, kdy moc šlechty se zdála být utvrzena na věky, v době nejkrutějších robot a nejhroznějšího poddanství lidu! V této bědné době poroby letí světem hlas syna českého národa, zvěstující vykoupení, rovnost, demokracii! Teprve za půl druhého století Velká francouzská revoluce vyslovila požadavek: volnost, rovnost, bratrství, tedy to, co u nás hlásali mnohem dříve Čeští bratři a Komenský. Z těchto vzpomínek na naše slavné dějiny a pak působením demokratických myšlenek Velké francouzské revoluce vzniká u nás ve druhé polovině devatenáctého století sokolské bratrstvo, naše národní armáda v době, kdy jsme ještě byli pod rakouským jařmem. Za světové války bylo to především sokolstvo, z něhož vznikaly za hranicemi legie; plukovník Švec, známý z bojů na Sibiři a hrdinnou smrtí, byl tělem i duchem sokolem. A bez legionářů neměli bychom vlastního státu.

A tak vidíme: Hus, Žižka, Čeští bratři, Komenský, národní buditelé, sokolstvo, legionáři, Masaryk, Beneš, Štefánik, Švec – všechny tyto velké postavy a děje, které se k nim vztahují, jsou spojeny velikou myšlenkou našich dějin, myšlenkou demokracie. Demokracie jest podstatou, odkazem a smyslem našich dějin.

A jest také podstatou češství. Někteří lidé si myslí, že jsou Češi již tím, mluví-li česky nebo dokonce když nadávají příslušníkům jiných národů a když tuto nesnášenlivost vykřikují na ulici. Ale česky dovedou také mnozí Němci, Poláci, Rusové a jiní. Jazyk není jediný znak národnosti. Národnost, češství, je třeba mít v krvi, v srdcích a hlavách. Je třeba, abychom v sobě cítili vlastnosti, které udělaly naše předky velikými a naše dějiny slavnými, vlastnosti, jimiž se vyznačovali největší naši lidé všech dob. Demokracie je jednou z nich.

pokračování

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 30

KYBERDĚTI OSLNĚNÉ ZÁŘÍ DIGITÁLNÍHO SVĚTA?

Václav Cílek

V současné době v USA a některých dalších západních státech pozorujeme obrovský rozvoj reklamy cílené na nákup tabletů a podobných pomůcek pro děti již od devíti měsíců a zejména pro roční děti. Již v roce 1999 vydala respektovaná Americká pediatrická akademie doporučení, že děti pod dva roky by neměly sledovat žádné obrazovky včetně televize. Následovalo několik dalších let studií, které v roce 2011 zopakovaly dřívější doporučení, ale tentokrát podepřené mnohem rozsáhlejší a závažnější vědeckou prací. Takže si to zopakujme: je rozumné a zdravé nenechat děti pod dva roky sledovat žádné akce na obrazovce. Ale jak je to se staršími dětmi?

Mary Alkenová ve své knize The Cyber Effect vidí hlavní problém v tom, že sami jsme tak aktivní, že si myslíme, že i malé děti by stále měly něco dělat, a tak jim dáme alespoň tablet, kterým se na chvíli zabaví. Ukazuje se, že malé dítě nezbytně potřebuje nejméně hodinu denně, kdy si jen tak bezcílně pohrává a dospělého ani nepotřebuje. V této bezcílné hodině se vytváří tvořivost a schopnost řešit problémy. Mám podezření, že tuto hodinu denně na jakoby bezcílné lelkování potřebují i dospělí.

Miliony rodičů dávají dětem tablety – a ti všichni se přece nemohou plést, že? Omyl. První věc, kterou zatím dobře neznáme, je fyzikální dopad záření na vyvíjející se mozek. Doporučuje se proto, aby těhotné matky nenosily mobilní telefony poblíž břicha. Další věc je neméně důležitá: v určité chvíli svého vývoje mezi prvním a druhým rokem se děti naučí, že předměty existují, i když je nevidí – a že je tedy možné se vrátit k hračce. Podle významné dětského psychologa Jeana Piageta je poznání stálosti předmětu jedním z milníků vývoje dětské mysli. Dítě se naučí jeden ze základních zákonů vesmíru, totiž že hmota, třeba hračka, nemůže jen tak zmizet. A teď si představte, že toto poznání oddálíte elektronickým vynálezem, který bliká, vrní, zpívá, opticky exploduje a každou chvíli se mění. V prvním případě má

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 31

dítě pocit základní stálosti světa, zatímco ve druhém se učí, že na světě není skoro nic stálé – a to se později může týkat i jiných vztahů.

Žijeme v digitálním světě, takže i děti se musí naučit jím proplouvat, ale je důležité si uvědomit, že mnoho těchto elektronických pomůcek děti sice stimuluje, avšak neučí. To je důvod, proč televizní jazykové kurzy selhávaly. Věnujeme totiž víc pozornosti obrazu než mluvenému slovu. Děti, které se dívají na obrazovku, se naučí méně než děti, které „jenom" poslouchají. Tento víckrát potvrzený jev se označuje jako „video deficit". Vzájemně působící pomůcky prostě spotřebují příliš mnoho energie na vzájemné působení, a tím méně ji zbude na předmět studia. V domácnosti, kde stále běží televize nebo nějaké zvukové pozadí, hluk způsobuje, že děti špatně slyší mluvené slovo a v dospělosti hůř vyslovují.

Pochopitelně, že záleží na definicích a metodice, ale vývojové poruchy se v Anglii i dalších státech objevují zhruba u třetiny dětí. Až komicky působí záběr na holčičku, která dostala časopis a teď se marně snaží jako na tabletu obrázek posunout prstem, protože neví, že má otočit stránku. Jiné děti si nejenže neumí hrát s kostkami, ale ani nejsou psychicky vybaveny na to, aby si hrály tak pomalu. S určitou nadsázkou by snad šlo říct, že hyperaktivní hračky formují hyperaktivní děti a s hyperaktivitou přichází ztráta pozornosti i vlády nad sebou.

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 32

UMĚNÍ USNOUT

Umět dobře usnout je důležitější než vyhrát televizní kvíz. Základní rady se nemění již celá desetiletí – klidné hry, přítmí, jemná hudba, psychická příprava na spánek. Všechny zdroje světla mohou narušovat přirozené rytmy. To se týká i obrazovek, které navíc přinášejí nějakou stimulující zprávu. Je důležité si uvědomit, že na ospalost reagují jinak děti a jinak dospělí. Dospělí prostě přestávají vnímat a tiše „odejdou“, zatímco některé děti únavu přebíjejí aktivitou či hyperaktivitou. V jedné studii, již se účastnilo 2500 dětí pod 15 let, bylo zjištěno, že zvýšenou tendenci k hyperaktivitě, vyjadřování opačných názorů než autority a nepozornosti mají právě děti se „špatným“ spaním. Někteří experti se domnívají, že za postupné zvyšování počtu dětí s poruchami pozornosti (ADHD), což je například v USA nejčastěji diagnostikovaná porucha dětí, může kombinace digitálních medií a nedostatečného spánku. Většina lékařů v ordinaci však neřeší ani spánek, ani nedostatek pohybu či nadužívání „obrazovek“, ale předepisuje léky.

V jedné mateřské škole proběhl experiment, při němž se děti učily ve dvou různých třídách – jedna byla moderně vybavená, barevná a obsahovala různé pomůcky a zajímavé věci a předměty. Druhá třída byla fádní, dalo by se říct nudná, a přece právě v ní se děti učily lépe. Tyto a podobné pokusy ukazují na jednu zásadní záležitost, jíž je naše stále víc přestimulované prostředí s příliš mnoha barvami, světly, zvuky, předměty a zejména aktivitami. Nejhorší je, pokud nastoupíme tuto přezaměstnanou cestu rychlých vizuálních změn a rozmanitých aktivit, budujeme si určitou závislost, jíž se pak obtížně zbavujeme. Znám jenom jednoho člověka (přítele Jerry Zaslove, profesora literatury ve Vancouveru), který chtěl vyměnit rychlý internet za pomalý. Dynamické společnosti a jejich členové toho možná hodně prožijí, ale nebývají to šťastné společnosti, protože stále pádí dopředu.

Na nepozorné a o nic se nezajímající děti si začínají stěžovat učitelé na celém světě. Během školního roku to slýchám téměř denně. Psychiatr Richard Friedman navrhl, že škola dětem vždy připadala nudná, ale věděly, že jednou budou za studium odměněny lepším platem či uplatněním. Odměna za školní nudu prostě za deset či dvacet let přijde. Naproti tomu odměna, již dávají elektronická media, je téměř okamžitá.

INTERNET NEZNÁ ODLOŽENOU SPOTŘEBU

U této záležitosti bychom se měli na chvíli zastavit. Pokud si totiž vezmete evropskou civilizaci a vlastně jakoukoliv vyspělou civilizaci (o Číně to asi platí ještě mnohem víc), vybudovali ji lidé, kteří si odříkali v naději, že se vypracují. Situace i povaha je nutila pracovat s odlože-

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 33

nou spotřebou – když teď budu tvrdě pracovat, za pár let si danou věc budu moci dovolit. Ještě nedávno bylo běžné, že někteří lidé ani nepočítali s tím, že se budou mít výrazně lépe, ale pracovali pro své děti a potomky. Naplňovali sen a při jeho splnění cítili velké uspokojení. Tento trend se úplně obrátil a západní civilizace nejenom na děti příliš nemyslí, ale další generace zatěžuje třeba dlouhodobými půjčkami nebo znečišťováním prostředí a atmosféry.

Snadné půjčky, ale i instantně snadné odměny, jaké nám přinášejí nová média, tyto civilizační základy proměňují. Jaký je charakter této proměny, pořádně nevíme, to se ukáže, až správu světa převezmou dnes dospívající generace. Avšak již dnes můžeme pozorovat touhu po snadnosti (postoj surfovat životem, ne se s ním porvat), krátkodobost i nějaký druh nezájmu o věci, které se netýkají kyber-já.

Z mnohem prostší roviny učení z pokusů vyplývá, že děti se sice učí lépe v „nudné“ třídě, ale jsou přitom mnohem víc otrávené. Řešení se nabízí samo – je jím rozumné používání nových médií při výuce, přičemž cílem nejsou ona média, nýbrž učení. Technooptimisté mají dojem, že když se někde zavede interaktivní tabule, znalosti se zlepší. Mohou se však i zhoršit, to závisí na tom, jak s ní zacházíme. Mimochodem, všimli jste si, že česká debata o školství začíná a končí platy učitelů? Vůbec se netýká toho, co a jak učit, a zejména neřeší snížený zájem žáků o vzdělání – a tam je zřejmě zakopaný pes. Obávám se, že do jednoho z nejsložitějších období v životě lidstva budeme vstupovat s nejhloupějšími generacemi.

VĚK ZRANITELNOSTI

Za nejvíc digitálně zranitelný věk se považuje rozmezí mezi 4. a 12. rokem. Jedna z amerických studií ukázala, že 36 % uživatelů Facebooku byly děti ve věku 8 až 10 let. Evropská studie poskytla podobné výsledky – čtvrtina dětí ve věku 9 až 10 let a polovina dětí ve věku 10 až 12 let měla facebookový účet. Facebook dnes používají miliony desetiletých dětí. Co se týče fotografií, děti ve věku 12–17 let je nejčastěji sdílejí na Instagramu. Obecně není problém s tím, když si na síti s někým mile popovídáte, ale co když se ostatní proti vám spiknou a začnou říkat tak ošklivé věci, že je ve věku třeba jen deseti let zkrátka neunesete. Jen v samotných USA se ročně odehrává kolem milionu případů dětské kyberšikany. Ta stojí i za některými pokusy o sebevraždu. Když jste dřív potřebovali někoho pomluvit nebo znemožnit, museli jste obcházet spolužáky. Trvalo to dlouho a ne všichni vám věřili, protože mohli sledovat výraz vaší tváře a tón hlasu. Na sociální síti můžete během deseti minut pomluvu rozšířit mezi stovky známých.

Vaši přátelé na Facebooku nejsou ve všech případech přátelé. V zásadě platí, že čím jsme starší, tím méně

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 34

jich na síti máme. V USA v roce 2014 platilo, že senioři nad 65 let měli v průměru zhruba stovku facebookových „přátel“, u lidí ve věku do 35 let to už bylo 360 „přátel“ a u ještě mladších ročníků byl průměr kolem šesti stovek „přátel“. Dunbarovo číslo nám říká, že jsme schopni sociálně zvládnout maximálně kolem 150 známých. Toto nejvyšší možné množství kontaktů je pozoruhodně neměnné pro lidi různých kultur a dob. Firma nebo armádní oddíl, který má více než 150 členů, již vyžaduje jiný druh řízení. Setkal jsem se s manažery, kteří se rozhodli firmu právě z těchto důvodů nerozšiřovat nad 120 lidí.

A teď si představte, že je vám 12 let a máte 600 „přátel“. Většinu z nich vůbec nezajímáte a pro mnoho z nich jste konkurencí. V reálném „tváří v tvář“ životě těžko uneseme, když se jen pár přátel postaví proti nám, ale co když těch nemilosrdných kritiků povstane dvacet nebo stovka? Psychologové již dávno popsali, že když je více svědků nějakého zločinu, lidé méně zasahují, protože zodpovědnost je rozdělena mezi všechny přihlížející, a tudíž je ve větší skupině na osobu mnohem menší tlak se zapojit. Proto je pravděpodobné, že u velké facebookové skupiny se vás nikdo nezastane. Bude vám dvanáct, budete dívka citlivá na svůj vzhled, celý svět se otočí proti vám – a nikdo nepomůže. Budete úplně sama a vaše mysl ještě nebude umět

Co na to J. Á. Komenský?

zpracovat takto masívní dávku emocí. A to není všechno. Jedna se zákonitých vlastností internetových skupin je eskalace: buď útok proti vám odezní, protože skupina se unaví a bude chtít změnu, anebo počítejte s druhou, ještě ničivější vlnou. Tohle nezvládají ani zkušení politici, natož děti.

Kyberšikana se stala tak rozšířeným jevem, že se na ni hledá lék. Jednou možností jsou vyvíjené programy umělé inteligence, kdy špatnou zprávu pošlete do určitého centra. Zde se došlé zprávy vyhodnotí a učitelé či rodiče jsou o věci informováni varovným mailem. Podstatné je, že tato služba je dobrovolná a je tříděna robotem, nikoliv člověkem, který by to všechno jednak nestihl, jednak mnoho dětí nechce, aby o jeho problémech věděl nějaký důvěrník.

Článek z časopisu ECHO č. 46 z 16. 11. 2017

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 35

O HADÍ A PODZEMNÍ PRINCEZNĚ

Zuzka Strnádková

Naše země vždy oplývala hlubokými hvozdy ve zvlněné krajině, plnými zvěře a ptactva. Lesy smrkové, borové, listnaté, smíšené, (v jižních krajích např. palmové, deštné pralesy, buš a džungle, což je vlastně také les.) Ale ještě jsou lesy magické – lesy plné krásy a tajemství. A to nejenom v noci, ale i ve dne jsou v jeho šerých zákoutích skryté i zjevné zajímavosti, tajemné bytosti a výtvory přírody.

Nejinak je to i v Krakonošově království. Také zde se dobrým lidem zjevují víly, trpaslíci, permoníci, u rostlin pak květinové víly a elfové a ještě mnoho dalších záhadných bytostí. Ne všichni na ně ale věří. Tak to bylo i u dvou kamarádů – Pepíka a Karla. Také oni nevěřili, že takové bytosti existují, nebo že by je vůbec mohli potkat.

Jednou se vypravili do lesa pro dřevo. Bylo pozdější odpoledne. Vzali vozík a jeli. Nemuseli nijak spěchat. Dřevo měli připravené od minulého dne a tak se na pasece s chutí natáhli na měkkou lesní travičku a v momentě usnuli.

Jak dlouho spali, nevěděli. Ale když se probudili, byla už tma. Posadili se a nemohli si uvědomit, co je vzbudilo. Všude viděli jen stíny mezi stromy. Jenomže když chtěli vstát, nešlo to, ať dělali co dělali. Teprve teď jim došlo, že se děje něco divného. Ale co? Co to jen může být? …Když si oči přivykly na tmu, zdálo se jim, že se mezi stromy míhají nějaké bytosti. Ale ať koukali jak chtěli, jistí si nebyli ničím! Najednou se začalo rozsvětlovat a oba to uviděli! Víly! Vůbec se jim to nechtělo věřit. „Tohle je nějaké mámení smyslů, sen, nebo co? Vždyť přece takové bytosti vůbec nemohou existovat!“ řekli si. A ať se dívali, nebo oči zavírali, víly tam byly pořád.

Než se stačili rozkoukat, přiletělo hejno motýlů a když dosedli na zem, chlapci viděli, že to jsou malí človíčkové s křídly – elfové a každý má v náručí květinovou vílu, aby si mohl zatančit. (Jak víme, květinové víly nikdy svůj květ neopouštějí, pouze o slunovratu jim Matka Země dovolí na krátký čas květinu opustit a oslavovat.) Mládenci byli jako v uvidění! Tohle jim ve vsi určitě nikdo neuvěří!

Protože ale nemohli vstát, seděli a dívali se. Cvrčci a čmeláci vyhrávali o sto šest a víly a elfové tančili, co jim nožky stačily, aby si ten krásný večer

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 36

jaksepatří užili. O půlnoci se celý les rozzářil tajemným světlem, ze kterého vystoupila královna Lesana a hned za ní se objevil Krakonoš. Všechno utichlo a královna promluvila. Poděkovala všem za jejich starostlivost o vše v lese a připomněla příští setkání na podzim. K ní se přidal Krakonoš a navíc dodal: „Mám pro vás ještě jeden úkol, ale ten nemůžete provést sami. K tomu bude třeba lidí, ale najít takové, kteří by byli ochotní pomoci, bude velmi obtížné!Úkol je těžký, ale ne neproveditelný. Jedná se o dvě princezny. Jedna je dcera Hadího krále a druhá krále Podzemí. Čaroděj od Černé skály je náhodou překvapil, když se společně koupaly v jezírku a ihned je zaklel do dvou prstenů, které si hned navlékl na prst. Moc se mu hodilo, že je překvapil a mohl se konečně pomstít oběma králům! Před mnoha lety ho totiž Hadí král přistihl, jak Podzemnímu králi krade drahé kamení. Čaroděj vše musel vrátit a do podzemí nesměl víckrát vkročit. Takže mu pomsta králům přišla náramně vhod."

„Teď je třeba, aby nám někdo pomohl. Je nejvyšší čas a ten už dochází. Jen ve třech dnech po slunovratu je možné princezny osvobodit. Pokud nikoho nenajdeme, zůstanou zakleté navždy a to by bylo neštěstí jak pro naši říši, tak pro svět lidí. Oba králové by se začali strašně mstít a odnesli by to všichni.Všichni se po sobě dívali s velikými rozpaky. S lidmi dobré zkušenosti neměli, a teď by je měli žádat o pomoc? Vždyť lidé baží jen po bohatství, jak mezi nimi najdeme dvě osoby, které z dobrého srdce a bez odměny budou chtít pomoci? Vždyť to je úkol skoro nemožný!

Krakonoš ale řekl: „Já bych o dvou mládencích věděl, dokonce jsou tady nedaleko. Pravda ale je, že na náš tajemný svět nevěří, ale snad po dnešním večeru uvěří a pomohou. Třeba jim bude líto krásných princezen a přijmou úkoly, kterými by je mohli vysvobodit. My jim samozřejmě pomůžeme, jak jen to půjde." Krakonoš skončil a rozhlédl se po posluchačích. Ti byli překvapeni a rozhlíželi se kolem, jestli je někde neuvidí. Tma je ale skryla očím všech. Královna víl, Krakonoš a ostatní ještě všechno probírali a mládenci poslouchali a poslouchali.

Když se ze všeho trochu vzpamatovali, řekli si, že i když je to tak podivné, přece by se snad mohli o vysvobození princezen pokusit, když jim ostatní chtějí pomoci.

Jak se tak dohadovali, zjistili, že mohou vstát. Jen byli trochu v rozpacích, jak se mají k těm záhadným bytostem přiblížit, že si ani nevšimli, že je nohy samy nesou přímo ke Krakonošovi. Ten se jen usmál pod fousy. Už věděl, že se hoši rozhodli pro pomoc princeznám. Krakonoš si je chvíli prohlížel a pak povídá:„Vidím, že jste se rozhodli a jsem moc rád, že nemáte kamenná srdce. Vše jste vyslechli a pokud je vaše rozhodnutí konečné, budeme vám všichni ku pomoci." Chlapci jen kývali hlavami, stále ještě nebyli schopni pořádně promluvit. Všichni si sedli do mechu a Krakonoš řekl: „Jsme vám vděčni za

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 37

vaše rozhodnutí. Abyste ale ani vy nepřišli k úhoně, pomůžeme vám.Úplně jednoduché to sice nebude, ale vaše odhodlání vás povede.

Jak jste slyšeli, princezny jsou zaklety v prstenech a ty má Čaroděj stále na prstě. Odkládá je pouze 21.den v měsíci mezi jedenáctou a půlnocí, protože v té době provádí svá čarování. Tehdy mu musíte prsteny vzít. Jakmile je budete mít, navléknete si každý na prst a okamžitě utíkejte. Aby vás nemohl chytit, dostanete každý tři šišky, které budete postupně za sebe házet a ty ho zdrží. Jakmile přeběhnete pomyslnou hranici, nemusíte se už bát. Jeho moc dál nesahá. Než půjdete k jeho jeskyni, dostane každý z vás kouzelnou čepici, která vás učiní neviditelnými. To ale nebude stačit. Také vy musíte učinit určitá opatření. Na srdce si dáte ochranný křišťál a do kapes devatero bylin, které musíte sami nasbírat. Nikomu ale nesmíte nic říct, vše musí zůstat v tajnosti. Pokud cokoliv prozradíte, nejen že princezny nevysvobodíte, ale sami zahynete.

Protože to bude už za tři dny, musíte se řádně připravit. Nejdříve si každý připraví látkový pytlíček a dřevěnou krabičku.Do pytlíčku dáte mateřídoušku, pelyněk, krevníček, vopich, černý bez a netřesk. Až budete prstýnky mít, okamžitě si je navléknete na prst a budete utíkat. Teprve za hranicí dáte prstýnky do pytlíčku s bylinkami a pytlíček do krabičky. Krabičku pak uložíte na nejdůležitější místo v domě. Třetí den si pro ně s královnou přijdeme. Do té doby je musíte hlídat, aby vám je Čaroděj nesebral. To by jim už nebylo pomoci. Čaroděj se bude snažit od vás prstýnky získat nejprve po dobrém. Nabídne vám zlato, drahé kamení, ale má to háček. Jakmile bude prstýnky mít, vše se promění v písek a s vámi bude zle. Proto nesmíte povolit. Pamatujte na to! Nyní jděte domů, odpočiňte si,vše si připravte a na nic nezapomeňte.“ Tři dny utekly jako voda. Chlapci připravili vše, jak Krakonoš řekl a navečer šli do lesa.

Lesana i Krakonoš už čekali. Dali jim křišťály, kouzelné šišky a čepice a pak už šli k Černé skále. Čím byli blíž, tím pomaleji šli. Když byli na dohled, schovali se a čekali, až Čaroděj vyjde ven a začne čarovat. Čas se vlekla mládencům se začaly zavírat oči. Včas si uvědomili, že usnout nesmějí. Najednou se okolí rozsvítilo a Čaroděj vyšel. Teď teprve dostali hoši strach a jen taktak, že neběželi domů. Přece jen jim svědomí nedalo.Nasadili si čepice a pomalu se plížili k jeskyni. Když už se zdálo, že je Čaroděj dostatečně zabrán do svého čarování přestal najednou čarovat a pátravě se rozhlížel. Chlapci ztuhli. Čaroděj chvíli čekal. Když ale nic podezřelého nezjistil, pokračoval. To už ale chlapci vklouzli do jeskyně, kde na velkém kameni ležely oba prsteny. Každý jeden popadl, navlékl si ho na prst a opatrně vyšli z jeskyně. I teď Čaroděj kouzlo přerušil, ale když opět nic nezjistil, už se nezdržoval. Hoši opatrně poodešli a když byli z dosahu světelného kruhu, dali se na útěk. Běželi. co jim nohy stačily! Vždyť běželi o život!

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 38

Sotva vyrazili, Čaroděj se probral. Hned zjistil ztrátu prstenů a okamžitě se za nimi rozběhl. Po chvíli hoši zjistili, že mají Čaroděje v patách, hodili za sebe první šišky. Neproniknutelné houští, které z nich vyrostlo, Čaroděje hodně zdrželo, ale za chvíli byl za nimi zas. Podruhé a potřetí hodili chlapci za sebe šišky a pokaždé houští Čaroděje zpomalilo. Hoši měli ještě kousek na hranici jeho území, když je opět doháněl. Šišky už ale neměli. Čaroděj je užuž držel, když Karel stihl přeskočit hranici. Pepíka ale chytil za kabát. Naštěstí ho neměl zapnutý, bleskurychle se z něj vyvlékl a v posledním okamžiku skočil za Karlem. Tam ale padl jako podťatý. Když se nezvedal, Karel se k němu vrátil, ale marně se ho snažil probudit! Naložil si ho tedy na záda a nesl domů. Jenomže ani tam se Pepík neprobudil! Sundal Pepíkovi prsten , stáhl i svůj, dal je do pytlíčků a do krabiček a schoval do kapsy. To už se seběhla Pepíkova rodina. Snažili se ho probudit, ale marně a marně se Karla vyptávali.

Mlčel. Řekl jen, že Pepík omdlel a že ho donesl. Celý nešťastný šel domů, v kapse obě krabičky s prsteny. Bylo mu Pepíka líto, jen doufal, že mu Krakonoš a Lesana pomohou.

Druhý den měl Karel návštěvu. Jakýsi bohatý pán se přišel zeptat na dva prsteny. Prý slyšel, že je Karel s kamarádem našli v lese a rád by je koupil. Karel ale řekl, že je neprodá, ponechá si je na horší časy. Co kdyby se v rodině něco stalo. Neměli by z čeho pomoc zaplatit. Pán ale stále útočil, nakonec vytáhl pytlíček a vysypal na stůl zlato, perly a drahé kamení. Přesně jak řekl Krakonoš. Karlovi sice zasvítily oči nad tou nádherou a pán už myslel, že vyhrál, ale Karel si připomněl, že jak prsteny dá, nebude mít ani poklady, ale možná přijde i o život. Vše od sebe odstrčil a řekl, že si raději nechá každý své. To už pán zuřil, ale dělat nic nemohl. Karla chránil křišťál. Zlostí celý rudý vyběhl pán ze stavení a bouchl dveřmi tak, že se dům zatřásl jako při zemětřesení a zmizel. Karel si oddechl. Ještě že Krakonoše poslechl! Stále ale myslel na Pepíka a doufal, že mu bude pomoženo.

Třetí den se Karel odebral do lesa ke Krakonošovi. Už na něj s Lesanou čekali. Věděli, co se s Pepíkem stalo a ujistili ho, že pomohou, i když to nebude snadné. Pomoci musí i oba otcové zakletých princezen. Teď už věřil, že vše dobře dopadne. Nyní vyndal obě krabičky s prsteny a předal je Krakonošovi. Ten se jenom podíval na prsteny a to už přicházeli otcové zakletých princezen. Když viděli, že má Krakonoš obě krabičky, byli spokojeni. S úsměvem se dívali na Karla a ohlíželi se po druhém mládenci. Když jim Krakonoš řekl, co se s Pepíkem stalo, ihned se rozhodli pomoci. Jen jim musí pomoci i Karel. Všichni, kteří se zúčastnili osvobozování princezen, musí dát do krabičky, kde byly prsteny, nějakou osobní věc. Lesana dala perlu, Krakonoš kousek růžové žuly, Hadí král černý onyx a král podzemí diamant. Karel měl jen řetízek od maminky. Zaváhal, ale jen okamžik a dal ho do krabičky také.

dokončení

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 39

Odhalená tajemství kamenů Lomnicka
ZE SBÍRKY JAROSLAVA F. Z DOLNÍCH ŠTĚPANIC

KARNEOL – křemen

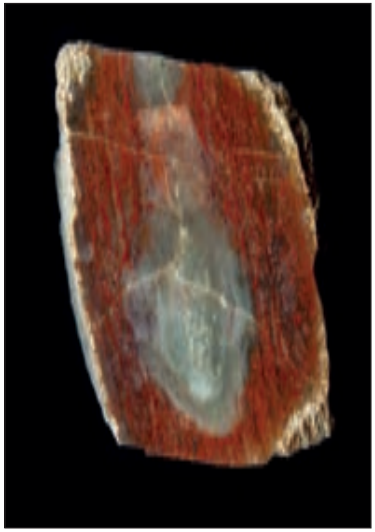

nalezitě: CZ, Lomnice nad Popelkou – Ploužnice
tvrdost: 5,5–6,5 (Mohse)
barva: tmavě hnědočervená – šedá
velikost: 60 × 36 mm
stáří: asi 3–4 miliony let
použití: šperkařství
zpracování: řezání, broušení, leštění, JF
užití: Pomáhá zvýšit sebedůvěru, zručnost, tělesnou a duševní sílu. Překonává a odstraňuje utkvělé představy, výrazně pomáhá jednat nestranně a objektivně.

JASPIS – SiO_2

nalezitě: CZ, Lomnice nad Popelkou – Košov
tvrdost: 5,5–6,5 (Mohse)
barva: všebarevná – neprůhledná
velikost: 70 × 45 mm
stáří: asi 3–4 miliony let
zpracování: řezání, broušení, leštění, JF
užití: Povzbuzuje rozvoj představivosti a proměňuje myšlenky v činy. Nabízí oporu a pomoc ve stresu, přináší klid a rovnováhu v životě.

POSELČ3-0619.qxp_Sestava 1 12.06.19 12:56 Stránka 30

XV. BENECKÁ POUŤ 2019

BENECKO
Vzdušné lázně v Krkonoších

sobota 27. 7.

12.00–14.00
PREZENTACE HASIČSKÝCH DRUŽSTEV

14.00
SOUTĚŽ HASIČŮ O BENECKÝ POHÁR

16.00
VYHLÁŠENÍ VÝSLEDKŮ
SOUTĚŽE HASIČSKÝCH DRUŽSTEV

ATRAKCE PRO DĚTI
kolotoč
houpačky
obří klouzačka

19.00
SJETÁ LIŠKA

neděle 28. 7.

9.00
BOHOSLUŽBA U KAPLE SV. HUBERTA

VOLNÁ ZÁBAVA
REPRODUKOVANÁ HUDBA POUŤ A DOZVUKY DO SPOTŘEBOVÁNÍ ZÁSOB

SRDEČNĚ VÁS ZVEME

PŘIJĎTE POBEJT!

PROSTRANSTVÍ U KAPLE SV. HUBERTA

POŘADATELÉ: SDH BENECKO A OBEC BENECKO